



7 Çok Geç!: Toplumsal ve Ekonomik Kalkınma için Erken Çocukluk Eğitimi

Ayla Göksel Göçer, AÇEV
17 Mart 2006



ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ TANIMI VE ÖNEMİ

0-6 yaşları arasını kapsar;

- Yaşama, büyüme, gelişme ve bakım ile ilgili süreçleri içerir

0-6 yaş dönemi;

- Çocuğun en hızlı geliştiği dönemdir
- Beyin gelişiminin yaklaşık 2/3'si 0-4 yaş arasında tamamlanır
- Çocuğun çevreden en fazla etkilendiği dönemdir

Bu dönemde:

- Çocuğun gelişimini destekleyecek bir ortamda bulunması, yeterli beslenmesi ve sağlıklı olması önemlidir
- Çocuğa verdiğimiz önem ileriki yıllar için sağlam ya da zayıf bir temel oluşturur



ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ YARARLARI

- Daha İyi Bir Gelişim Düzeyi
- Sosyal ve Ekonomik Şartlara Bağlı Eşitsizliklerin Azalması
- Kız Çocuklarının Okutulması
- Okula Kayıt
- Okulda Başarı
- Daha Uzun Süreli Eğitim
- Daha Yüksek Statülü İş İmkanları
- Üretkenlik ve Gelir Artışı
- Kadın İstihdamı ve Verimliliği

PISA 2003 :
okulöncesi eğitim
almış çocuklar,
eğitim kazançlarında
akranlarından
İKİ YIL ilderde

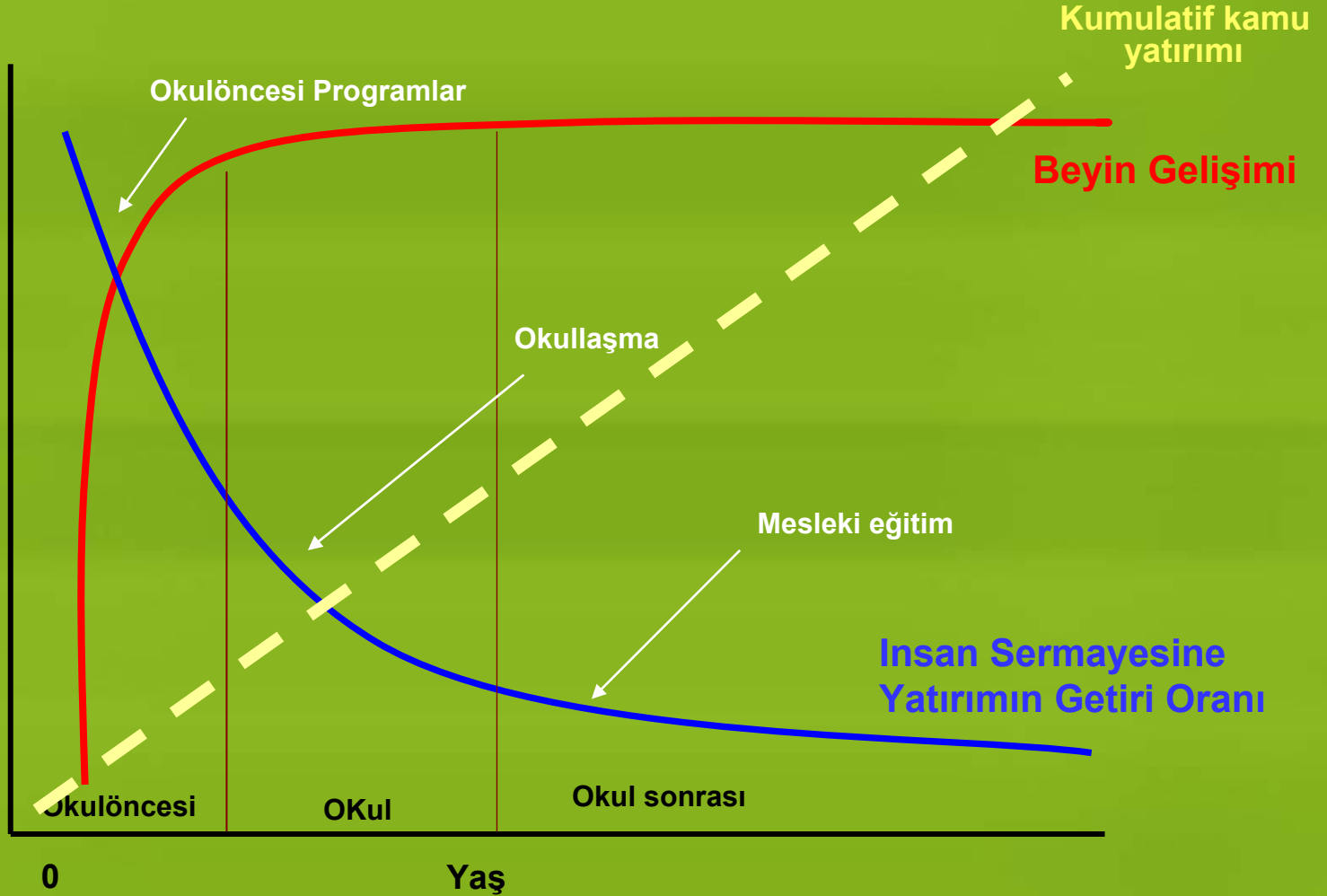


ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ EKONOMİK KAZANÇLAR

- Daha Fazla Vergi
- Daha Eğitimli İnsan Gücü
- Daha Fazla Kredi Kartı Sahibi
- Daha Fazla Bilgisayar Sahibi
- Sosyal Yardım Maliyetlerinin Düşmesi
- Ekonomik Büyüme
- Yapılan Yatırımların Getiri Oranının Yüksek Olması



BEYİN GELİŞİMİ VE GETİRİ ORANI



Source: Heckman & Carneiro Human Social Policy, 2003, RAND, Benefits and Costs of Early-Childhood Interventions, A Documented Briefing, Lynn A. Karoly, Susan S. Everingham, Jill Hoube, Rebecca Kilburn, C. Peter Rydell, Matthew Sanders, Peter W. Greenwood, April, 1997



ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ'NDE YAKLAŞIMLAR

| Yaklaşım | Uygulama Seçenekleri |
|---|---|
| Kurum merkezli hizmet <i>(Hedef: Çocuk)</i> | <ol style="list-style-type: none">1. Bütünleşmiş çocuk gelişimi merkezleri2. Evde gündüz bakımı (eğitici anne)3. Sağlık veya beslenme merkezleri4. Çocuk bakım merkezleri5. Resmi/resmi olmayan anaokulları |
| Çocuğa bakan kişiye destek/eğitim <i>(Hedef: Çocuğa bakan kişi)</i> | <ol style="list-style-type: none">1. Ev ziyaretleri2. Anne-baba ve yetişkin eğitimi/desteklenmesi3. Medya ile eğitim/kitle iletişimi4. Çocuktan çocuğa |
| Toplum kalkınması <i>(Hedef: Toplum)</i> | <ol style="list-style-type: none">1. Çevreyi değiştirme2. Örgütlenmeyi güçlendirme |
| Kurumların güçlendirilmesi <i>(Hedef: Kurumlar)</i> | <ol style="list-style-type: none">1. İnsanları eğitime ve motive etme2. Tesisleri/araçları iyileştirme3. Teknolojiyi uyarlama ve ıslah etme4. Örgüt ve yönetimi iyileştirme |
| Bilinç/talebin güçlendirilmesi <i>(Hedef: Kamuoyu)</i> | <ol style="list-style-type: none">1. Sosyal pazarlama2. Seçici savunuculuk3. Grup tartışmaları |



ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ DÜNYA UYGULAMALARINDA ORTAK KABULLER VE EĞİLİMLER

HEDEF KİTLE

- Öncelikli hedef kitle 5-6 yaş grubudur
- Okullaşma oranları farklıdır
- Hizmetler büyük yaşlardan (5/6) başlayarak yaygınlaştırılmaktadır

HİZMETLER SUNUMU

- Batı ülkelerinde 4-6 yaş grubu için erişim %90 düzeyindedir
- Hizmetlerin kamu tarafından sunumu zorunlu hale gelmektedir
- Hizmetlerden faydalanma ise evrenseldir
- Kamu ve özel sektörün rolleri ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir
- Yerel yönetimler, özel sektör ve sivil toplum kurumları hizmetlerin sunumunda ve finansmanında yer almaktadır
- Özel sektörün katkısı teşvik edilmektedir

ÜCRET / KAYNAK

- Çoğu ülkede hizmetlerin sunumu ücretsizdir
- Ücretler ise belirli bir katkı payı adı altında alınmaktadır



ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ DÜNYA UYGULAMALARINDA ORTAK KABULLER VE EĞİLİMLER (2)

PROGRAM YAKLAŞIMLARI

- Hizmetler eğitim-bakım anlayışı çerçevesinde verilmektedir
- EÇE'nin başarısında kurumsal model dahil ailenin katılımı önemli görülmektedir
- Her ülkenin kendi gelenek ve göreneklerine göre kurumlar oluşmaktadır
- Program modelleri ve uygulama içerikleri de aynı değildir
- Modeller, programlar ve müfredat konusunda asgari ortak normlar dışında esneklik önemli bir kabuldür



EÇE TÜRKİYE'DE ÖZETLE...

- 0-6 yaş arası 7 milyon çocuk var (nüfusun %11)
- 3-6 yaş arası çocukların sadece %14'i herhangi bir eğitim hizmetinden faydalanıyor. 5-6 grubunun %70'i bu eğitimden yoksun
- Türkiye'de kapsamlı, yaygın ve kaliteli okulöncesi eğitim sunulmamakta
- Olan hizmetler kurum merkezli ve büyük şehirlerde
- Risk altında yaşayan çocuklar hedeflenmiyor
- Kamu bütçesi ilköğretime ağırlık vermekte
- Önemine rağmen 0-6 yaş arası olan çocuklar toplumun en ihmal edilmiş kesimi



ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ POLİTİKA ÖNERİLERİ TEMEL POLİTİKA ÖNCELİKLERİ

TANIM

- Okul öncesi eğitim yerine erken çocukluk eğitimi kabul olmalı

HEDEF KİTLE

- Öncelikli hedef kitle 6 yaş (61-72 ay)
- İkinci öncelikli hedef kitle 4-5 yaş (39-60 ay)
- Üçüncü öncelikli hedef kitle 0-3 yaş (0-36 ay)

ERİŞİM / YAYGINLAŞMA

- Kamunun 6 yaş çocuklara erken çocukluk eğitimi hizmetini sunumu **zorunlu** olmalı
- 6 yaş grubu (61-72 ay) 2010 yılında %100 hizmetlerden yararlanmalı
- Kamu tarafından verilecek hizmetler ücretsiz olmalı
- Yaygınlaşmada temel model kurumsal model olmalı
- Eşdeğer ve en az 1 yıllık diğer modeller de yaygınlaştırılmalı
- Kurumsal modelde sabah ve öğlen ikili öğretim yapılmalı



ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ POLİTİKA ÖNERİLERİ TEMEL POLİTİKA ÖNCELİKLERİ (2)

KALİTE

- Hizmetlerin sunumunda ortak normlar, standartlar ve asgari koşullar oluşturulmalı
- Hizmetlerin niteliği artırılmalı
- Eğitici ve diğer çalışanlar ortak ünvanlar ile tanımlanmalı
- Öğretmenler 2+1+1 sistemi ile eğitilmeli

İDARİ

- Gerekli idari ve hukuki değişiklikler yapılmalı
- MEB Okul Öncesi Eğitim Genel Müdürlüğü, Erken Çocukluk Eğitimi Genel Müdürlüğü'ne dönüştürülmeli
- MEB bünyesinde Erken Çocukluk Eğitimi Koordinasyon Kurulu kurulmalı



ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ POLİTİKA ÖNERİLERİ BAZI MALİYETLER

- Türkiye'de okulöncesinde öğrenci başına 300 USD harcama yapılıyor (Kaytaz, 2005)
- OECD ülkelerinde ortalama öğrenci başına maliyet okul öncesi için 4922 USD (OECD)
- İşletme giderleri kurumsal modelde öğrenci başına aylık 150 dolar, yıllık 1.800 dolardır (TUSİAD)
- Kurumsal olmayan modellerde bunun 1/5'idir ve 400 dolar (TUSİAD)



Finansman Kaynakları

- Devlet: Tüm dünyada çoğunlukla devlet esas kaynak
 - Bireye kârlı bir yatırım olduğu halde neden devlet?
 - Dışsallıklar
 - Eksik bilgi
 - Eşitlik: her velinin imkanı olmayabilir
 - Eğitim özellikleri farklı bir ürün

Talep ve arz tarafından

- Düşük gelirli ailelere subvansiyon, vergi indirimi veya iadesi, kupon sistemi
- Hizmet sunan kuruluşlara, işletme, sermaye, ve iyileştirme yardımları, vergi indirimleri
- Kullanıcılar: maliyetlerin bir kısmı kullanıcılar tarafından karşılanabilir
- Özel kesim: Kar amaçlı veya değil



Sonuç

- 60-72 ayın zorunlu eğitim kapsamına alınması ve bunun için gerekli yasa tasarısının hazırlanması
- Farklı modellerin devreye sokulması ve kamu kaynaklarının ayrılması
 - Anne eğitimi
 - Mahalle yuvaları
 - TV yoluyla okulöncesi eğitim
 - Yaz anaokulları
- Bilinç oluşturma faaliyetlerinin yaygınlaştırılması
- Talep yaratmak amaçlı dar gelirli ailelerde beslenme desteğinin verilmesi
- Risk altında yaşayan çocukların öncelikli olarak hedeflenmesi
- MEB bütçesinde Okulöncesi'ne ayrılan kaynağın artırılması
- AB fonlarının okulöncesi eğitime kullanılması için baskı oluşturulması



0-6 YAŞ ARASI
EĞİTİMİN
ÖNEMİNİ
ANLAYAMAYAN
TOPLUMLAR,
YERİNDE
SAYMAYA
MAHKÛMDUR.

Teşekkürler